

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Bárány-szálloda.

Csak bírmentes leveleket fogadunk el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva.Negyedévre - - - 1.-
Folyó év végeig - - 2.70

Egyes szám 10 kr.

NÉPJOG

A SOMOGYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI (48-as) PÁRT KOZLÓNYA.

Megjelen minden csütörtökön.

Hirdetések fölvetetnek
helyben a kiadóhivatalban.Budapesten Goldberger A. V.
irodájában, szervita-tér 3. sz.Bécsben Daube G. L. és társá-
nál, Wollzeile Nr. 12.Párisban Rudolf Mosse, 40 rue
notre dame des Victoires place
de la Bourse.Frankfurtban a/M. Daube G.
L. és társánál.Lapunk jövő száma, rendkívüli kiadás-
ban, jövő szombaton jelenik meg.

A kaposvári polgárokhoz!

A kaposvári kerület 48-as balpártja
vasárnap, május hó 29-én d. u. 3 órakor
tartja a

„Bárány“ vendéglő

helyiségeiben szervezkedő és képviselő-ki-
jelölő

gyűlését.

Kaposvár polgárai igyekezzenek a me-
gye székvárosához és régi dicsőségéhez méltó
lelkességgel minél számosabban megjelenni;
vegyék kezükbe ismét a zászlót,
melyet a multban minden erőszak
ellen diadalra emeltek.Különösen felhívjuk a gyűlésre részvé-
telét városunk iparos osztályának,
melyet a jelen kormánypolitika rend-
szeresen tönkre juttatva mely leginkább
van utalva arra, hogy az ellen-
tiltakozó szavát fölemelje.

Kaposvár, május 25.

Minél inkább közelednek a válasz-
tások, annál észrevehetőbben lüktet a poli-
tikai érzület, annál határozottabb irányban
indul a mozgalom, domborabb alakot nyer-
nek a bekövetkezendő események, melyek
közeli képei a láthatár homályában egy-
másután tünedeznek fel.Ma nincs már Somogynak kerülete,
melyben egyik vagy másik: néhányban
mind a két párt meg ne indított volna
a működést.Hétről-hétre, sőt napról-napra roha-
mosan szervezkednek mindkét táborban,
egymásután bontóznak ki a lobogók,
melyekre élet-halál harezot rejtő jelmon-
datok írvák.Kétségtelenül bizonyos azonban, mi-
kép a 48-as balpárt részéről tetemesen
élénkebb, erőteljesebb a tevékenység s az
eszme, melyet e párt képvisel, annyira
szívében él a népnek, hogy önmagától
ébredve, tömegesen lép akcióba, a 48-as
párt hagyományos zöld zászlója alá.Az 1869-iki események ujlnak meg
előttünk; ha egy községben végig hajtatsz,
a nép örege s apraja „éljen a Balpárt“
kiáltással üdvözlő s büszkén feleli kérdé-
sedre, hogy „ebben a községben nincs
jobbparti ember.“Ezen egyébiránt nem is lehet felette
nagyon csudálkozni.Hajolhat-e a nép más párthoz, mint
az 1848-as párthoz, mely eltekintve a világ-
politikára is üdvös kihatásától, eltekintve
attól, hogy Magyarország függetlenségi
jogának egy örökké nevezetes enunciatuma
marad: mindenek felett eltörölhetlen em-
léket hagy a magyar nép szívében; mert
a népet, a magyar népet szabadította fel,
jármaj alól!?És hajolhat-e ennek ellenében az
1867-es kiegyezés alapjából elég dusankelt és fentartani czélzott s naponként
sújtóbb helyzet költészet nélküli nyomo-
ruságához a corrupeziót megalkotó „sza-
badelvű és habarékparthoz“, mely nem-
csak anyagilag teszi tönkre, de erényé-
nek szent oltáráról is galád kezekkel
tépí le a becsület zománczát!Jól mondja az 1848-as időszak ko-
szorus költője:„1848, te fényes csillag,
Te a népek hajnalesillaga,
Megviradt, felébredt a föld, fut
A hajnaltól a nagy éjszaka...
Piros arczezal
Jött a hajnal...
Piros arca fényugára
...vér, harag- s ségyen,
A felébredt nemzetek szemében.“„Egy vallás van a világon: sza-
badság, ki mást vall, rettentően lakol!“És a magyar nép költője a magyar
nép szívéből szólt!Hiában jön a kullogó politika -törte-
téseivel, pénzeivel, ígéreteivel, — a nép
joga az igazság, az igazság pe-
dig örök és megvesztegethet-
len marad.... És Somogymegye népe ma az,
a mi volt 1848-ban és 1869-ben, mint
annak életreébresztőjében volt.Leng a zászló újra, szól a dalujra,
hangzik a lelkes éljen újra és aczélos a
kar, mely emeli a zászlót, törhetlen az
akarát, mely győzelemre vinni törekszik
azt. . .Somogy 1869-ben is a nép és az
iparos osztály erejével választott; ma is-
mét e tényezőkkel lép a sorompóba. . .
e tényezőkkel követeli vissza a nemzet
jogát!És ahol e tényezők egyesült ereje
lép a sorok élére, a hol a lelkesedés oly
mértékben él és emelkedik, ott a győze-
lem kétséges nem lehet!Fel tehát magasra a lobogóval, ve-
lünk a jog, velünk az igazság, velünk a
nép, — velünk az isten is! Előre!
NÉMETH IGNÁC.

KERÜLETEINK.

Szalay Imre körútja.

A lengyeltői kerület képviselője **Sza-
lay Imre** vasárnap délelőtt kezdette meg
diadalmas körútját a kerületben. Va-
sárnap a **Jellei** lelkes választók egy része
által, fölzászlózott hat kocsitól kísérvé érke-
zett **Gamásra**, melynek polgárai egész a
tuskói pusztáig tizenhat lovas bandérium-
mal és számos kocsival kivonultak szeretett
képviselőjük üdvözlésére. E pusztától kezdve
Gamásig és onnan tovább egész diadalmenet
következett. A faluba beérkezve, a nép kö-
rülfogta a kocsit, fej fej mellett, váll váll
mellett szorulva üdvözlött tova, szünetlenül
éljenzve és választási dalát zengve. Szalay
Imre kíséretével együtt **Bene József**
polgárhoz szállott, ki magyaros vendégszere-tettel fogadta az érkezőket. Az itt várako-
zók száma már ekkor a **szöllős-györöki**,
somogyvári és **polányi** elvtársakkal sza-
porodott, akik helységeikből szinte átjöttek
Gamásra meghallgatni a képviselői beszámó-
lót. **Bene József** házigazda ebédrel látta el
vendégeit, mire két óra körül az eközben
még inkább fölszaporodott s lelkesedésében
lázassá hevült nép előtt Szalay megtartotta
**képviselői beszámoló és program-be-
szédét**. A beszédet, (mely lényegileg meg-
felel az a l a n t a b b közlött csoknyai szó-
noklatnak) a nép minduntalan zajos éljenzés-
sel szakította félbe. Föltétlenül helyeselte
Szalay képviselői eljárását s megvető kife-
jezésekkel illette az ellenpárt rágalmozó kor-
téseit és vezéreit, főként ott, ahol Szalay az
ellenében emlegettetni szokott forradalmi és
földosztói vádakra megfelelt. A tetszés nyi-
latkozatok sokasága, mely a beszéd alatt
folyton hangzott, a beszéd után még zajo-
sabbán nyilvánult s tökéletesen konstatál-
ható volt, hogy e szónoklat az ellenpártra
sem vesztette el hatását. — A kerület ezen
részének szavazata, többsége e beszéd után
eldöntöttnek tekinthető.Innen Szalay elbucszva **Baluka**
István lellei és **Poldes Imre** ga-
mási választók kíséretében az óriási nép sze-
retetteljes tüntetési közt megindult Csok-
nyába.**Csoknyába** talajdonkép csak értekezlet
volt hirdetve, s a nép nem tudta, hogy kép-
viselőjük megérkezik-e bizonyosan. Ennek
daczára úgy szervezkedett, annyi tüntető
pompát és lelkesedést fejtett ki, hogy a Jan-
kovich pártjának pár száz embere pirulva
leszedte kalapjáról a vörös
tollat, néhányan pedig a balpártot élje-
nezve, feltűzték a Szalay jelvényeket. A ka-
posvári központ részéről **Szalay Károly**,
Németh Ignác, **Madarász Andor**,
Csorba Ede és **Krátky János** szer-
kesztő indultak ki három kocsival s ezek
vitték egy Szalay Imrétől épen a délelött
folyamában vett értesítés alapján a biztos
hírt is, hogy őt óra körül Csoknyába ér-
kezik. E központi kiküldöttekre már **Jután**,
mely pedig a kaposi kerülethez tartozik, 18
lovasból álló bandérium s 8—10 kocsit, zász-
lósán, nők férfiakkal vegyest, várakozott. A
tudósítás után, hogy Szalay Imre megérke-
zik, felvillanyozott kedélyben megindult a
menet **Hetes** felé, elől a bandérium, majd a
kaposvári küldöttek, végre a polgárság ko-
csijai. **Hetésen Csorba Ede** és **Németh**
Ignác, rövid beszédet is intézett a néphez.Innen már messzire látszott az ottani
polgárság sorfala, ember ember mellett, ki-
vül a falu szélén, szinte föllobogózt a zász-
lók alatt kocsin, gyalog s loháton várva az
érkezőket. Ezek a menethez csatlakozván, az
utközben ért csoknyai újabb lovasokkal —
összes számuk negyvenre mehetett, nyalka

somogy megyei fiuk, jól táplált, fölpántlikázott paripákkal — haladt a hosszú sor kocsis Csoknya felé, Kossuth indulóját és saját választási dalát zengve lelkesen. Csoknyán kívül a határon gyűlt össze a nép. Határtalan, szünni nem akaró éljenzés fogadta a menetet. A csoknyai szép hajdonok legelsőbb fogadták az érkezőket csengő hazafias dallal, koszorúkkal. Ez megindító kép volt. Beljebb a helység felé egyre sűrűbb volt az embertömeg. **Csoknyán kívül Jád, Csombárd, Hetes, Sárd, Vrácsik, Szomajom, N. Bajom** képviselve volt e helyen. A zenekar indulót zendített, a ezernyi ezer nép éljen rivalgásba tört ki, két oldalról utca hosszant ember ember mellett zsufolva vett részt a lelkes tüntetésben. A menet csak lassan, lépésről-lépésre haladhatott előre, két felől is kapuk nyitak a kocsik befogadására, mialatt mintha az ég indult volna meg, az utca egyik végétől a másikig zugott az éltetés s hangzottak a lelkes honfias dalok accordjai. Őszinte, szinte elragadtatásig menő lelkésedsben pirultak ki az arcok, s hajlongtak az érkezők előtt jobb és bal felől a lobogók.

A menet a derék ref. tanító házáig érkezett, melynek terjedelmes udvarán s kívül az utcán beláthatlan sokaságban elhelyezkedett a közönség. A kiküldöttek a szives házi gazda szobáját vették igénybe, hol néhány percig pihenve kiindultak a nép közé, mely azonban e közben úgy megtöltötte az egész környéket, hogy a szó szoros értelmében lehetetlen volt áthatolni a zsufolásig levő embersoron.

Ekkor **Varga József** polgár föllálva a kis rögtönzött emelvényre, tudatta a néppel, hogy **Krátky János** szerkesztő fog hozzájuk szólani. — A kissé elesenedült zaj és zibongás után föllállott az emelvényre **Krátky** s messze elhalló hangon ekként szólt:

Krátky János:

Tisztelt polgártársak!

Amikor én, lelkemben szinte megindulva e fogadtatástól, föllépek erre az emelvényre, hogy néhány szóval bevezessem önök előtt ama kárhuzatos hajsza jellemzését, a mely pártunk ellen itt és országszerte az ellenpárt részéről megindult, — úgy érzem, miként ha isten kezembe adta volna a tárogatót s ajkaimra az Igék szent szózatának ihletét, hogy meggyőzzem és fölvilágosítsam azokat, a kik talán nem eléggé méltányolnák, milyen iszonytató válság előtt áll a hazai ügye.

Magyarország szeme, uraim, éber figyelemmel van ideszögezve Somogy megye felé. Főnt az ország szívében, Budapesten, mondhatom önöknek, onnan kerültem ide, nincs ember, a ki a közélet tüneteivel, ha csak egy-egy percre is foglalkozik, ne tájékozassa magát az itt folyamatban levő mozgalmakról.

S Somogy megye kerületeinek ügye Somogy megye ügye, Somogy megye ügye pedig Somogy megyének becsülete, — de a lengyeltóti kerület ügye, hol a balpárti választóközönség a győzelemmel nem is egy, de nem is két, hanem három legyet ütne egy csapásra, amennyiben veszteséget okozna magának a kormánypártnak, vereséget a habarékpártnak, de végre Jankovich Tivadarnak lezavazásával nem is a főispán fiát, hanem a főispán fiának az apját tenné tönkre, — ennek a kerületnek az ügye — mondom — nem is Somogy, hanem ma már Magyarország ügye...

Egyfelől erről, másfelől pedig arról van szó, annyi-e vagy több vagy kevesebb legyen-e, mint most, azon képviselők száma, kik főnt az országban azt az elvet hangoztatják, a melyet velünk a nemzet zöme lelkesedve kiált mindenfelé, az ellenpárt pedig négy szem közt szontyolkodva is alig mer elsóhajtani?! —

Hát olyan kerületek igenis vannak, biztosra vehetők, a hol a mi pártunk veszteséget szenvedett a multban, de győzelmet arat a jövőben. És ez jól is van így, meg értem is, hogy miért van így. Hanem fájdalom, úgy látszik, olyan kerületek is akadhatnak, a hol eddig a mi pártunk győzött, de a jövőben kisebbségben marad. Ez pedig rosszul is van így, de nem is értem, hogyan lehet ekként. Mert hogyan hát az egy istenre?!

Hát talán ennek a kerületnek a képviselője nem tartotta-e meg vaskövetkezetes-séggel azt az elvet, a melynek alapján választói, érdekeik képviselőjében az országgyűlésre felküldötték? Vagy talán e választópolgárok most mást tartanak a hazai boldogságának eszköze gyanánt, mint három év előtt? Avagy talán az ország dolgai három év óta úgy megjavultak-e, hogy a lengyeltóti kerület választói most tén-tesben usznak s bölény-vajban fürdenek, kevesebb adót fizetnek és nem a végrehajtó jön nyakukra az exekucióval, hanem ők mennek erőszakoskodva az adóhivatal nyakára a sok bankóval, a melyet ott nem is akarnak önként elfogadni? (Derűtlenség) Kérem, ez nem nevetni való dolog. A lengyeltóti kerület közvéleményében az idő mutató-ujja rejlett három év előtt, s az a közvélemény csupán a két szeme szép világáért az ő vezéréül bizonyára nem választotta senki emberfiát. Már pedig azt magyar tisztességgel és magyar nyíltsággal konstatirozni kell mindig, mindenütt: miért bukik meg egy-egy követ, ha bukik, s miért győzön, ha győz. Az, hogy az ellenfél mit ígér, vagy mit ad, jöhet latba, a kinél jön; a hatalomnak minden országban van sok hivatala, van pénze, van a fenyegetéshez ereje, de arról legyenek önök meggyőződve, hogy a tejtőlös hivatalos fazekak mellé a lengyeltóti kerület „smpelx” polgárait miniszteri tanácsosoknak és államtitkároknak fölvenni ugyan nem fogják, és még legkevésbé a nép közül, valamiként arról is legyen meggyőződve minden választó, hogy mikor ahhoz az urnához járul és jogával él, hogy képviselőjét megválassza, ha ő nem, de nemzedékének nemzedéke fogja megbánni és megátkozni, amiért hogy meggyőződése ellenére netán a lelkének üdvösségét eladta.

Az alkotmányos joggal való élés, t. polgártársak, legszebb mozzanata az alkotmányos polgári életnek. Levette saruját, mint az égő csipkebokor előtt, kellene járulnia minden polgárnak az oltárhoz, a melyen a minden vallásnál általánosabb érzelemnek, a hazafiságnak szent tüze lobog. Akadhat-e oly nyomorult ember e világon, ki a természetnek éltető legét szívja, hogy a hazafiságnak e magasatos oltárát meggyalázza? Hogy eladja lelkiismeretét Borral elbódította józan esztét? Igérettel eltompította ösztönét? Oh! Hiszen ily ember megérdemelné, hogy megvetése tárgyául szolgáljon embertársainak, csufságául a midenségnak, mint az utszéli rongy, a melyen mindenki rughat egyet, kinek szembeötlik.

Allítsa azért minden kerület jól tisztán maga elé, hogy mi lesz akkor, ha a mi pártunk győz és mi lesz akkor, hogy ha a mi pártunk megveretik. Két éles ellentétes fogalom áll itt egymással szemben. Az egyik: az a meghabarékoskodott kormánypárt, vagy megkormánypártiasodó habarék, a melyek közös ügyének közös szellemi vezére a közösügyes Tisza Kálmán, az a Tisza Kálmán, kinek sötét lelkében már évek előtt ott égett a vágy, hogy Austria javára hozhasson több áldozatot, mint a mennyit hozott neki az 1867-iki közösügyes kiegyezés. Az a Tisza Kálmán, aki csak azért képezett ellenzéket az egykori Deákpárt ellenében, mert az ez által Ausztriának hozott áldozatot keveselte! Mert hiszen, mondják meg önök, különben miként is von' volna lehetséges, hogy ő maga még rosszabb kiegyezést csináljon, mint Deák Ferencz?!

Ezzel szemben áll a mi pártunk politikája. A függetlenségi, 48-as, szélsőbali, baloldali, vagy nevezzeék bármi néven e pártot, ennek politikája, mely azt mondja: „Magyarország legyen önálló, független magyar állam, mely minden idegen beavatkozástól menten intézze minden ügyeit; mely teljes önállósággal birjon a polgári közigazgatáson kívül a hadügy, pénzügy, nemzetközi viszonyok és közigazgatás minden ügyében.”

Oly tiszta e program, mint az isten

igazsága s rövid és átlátszó, mint a kristály. Legyen önálló hadseregünk, hogy ne a bécsi miniszter dirigáljon, legyen önálló pénzügyünk, hogy hitelünk és jólétünk fölött ne a bécsi pénzügy, az idegen bankár-banda határozzon, legyen önálló vámterületünk, hogy a nemzet iparos ügyességének, természet adta élelmes-ségének és kereskedelmi vállalkozásának ép úgy, mint a kérges paraszt-tenyér munkájának gyümölcsét ne az osztrák-német zabálja meg.

Melyik pártot választja a lengyeltóti kerület?...

Van egy vád, igen, t. polgártársak! a melyet nekünk szemünkre hánytak örökkéig. Mondjuk ki röviden, hogy mi: forradalmárok vagyunk. Hogy azt, amit mi akarunk, békés uton elérni lehetetlen. Lehetetlen? Hát én annak a taglalásába nem bocsátkozom, melyik párt idézi föl a forradalmat, az-e, a melyik a törvényes alapon állva, az igazság? hatalmával az igazság uralmát követeli, avagy az-e, a melyik a viselhetlennymor földidézésével és az érdekek elárulásaival a kapa-kaszafénésre valami könnyen készített minden embert, etetéssel és itatással pedig bevereti a saját maga fejét. Hanem azt tudom, hogy mi forradalmiak nem vagyunk, mi a függetlenség programjának keretén belül három dolgot akarunk; akarjuk a szabadságot, testvériséget és egyenlőséget, tehát a kormány kegye helyett mindenkire nézve egyenlő szabadságot, a törvényben vaspálcza és fontoskodó miniszteri ránczolt szemöldök és pléhgalléros generális parancsnokkodás helyett egyenlőséget, mert a bibliából tudjuk, hogy Krisz. sepléhgallérban született. Végre akarunk párt-gyűlölködés helyett az egy elvre való egyesülésben testvériséget. Hogy ez lehetséges-e? — Eddig még egy kormány se kérte, de kért nem is kell, csak rá kell mutatni a törvény könyvére és azt mondani: azt akarjuk, a mi ebben írva van.

Az ország sorsa a nemzet kezébe van letéve. Az ország, a nemzet rendelkezik önmagával s ha meg van is szorítva jogai gyakorlatában, de nincs kivéve kezéből a hatalom. A hatalom a nemzet, minden más gyenge tényező a nemzeti akarat mellett. Emelkedjék csak magasra a függetlenség zászlaja, lobogjon ismét épen e zászló rongya is csupaz nyele, melyet ilyené tett az apathia, az aléltóság, homályosítson el a függetlenség jelszava minden más programot és ez önállóság eszméjében fekszik Magyarország föléledésének magva, boldogulásának gyökere.

Önálló Magyarország, független magyar állam, mely minden idegen beavatkozástól menten intézze minden ügyeit, — önálló Magyarország, független magyar állam, mely maga alkossa meg magának a politikai életet, maga csinálja magának a belügyi és külügyi politikát legyen magyar hadserege, legyen magyar bankója, legyen magyar mindene, magyar minden ízében, minden egyes ágában, — az ilyen Magyarországúra törekedjék az őseire büszke magyar nemzet és meglássa, hogy meglesz az önálló, független magyar állam!

Megtapostatni a hatalomtól rossz, de nem szégyen, — önmagunkat rabszolgául hányatni rossz, és gyalázat.

A választások alkalmával ime a nemzet ismét határozhat saját jövője fölött.

Ha fölébred ámitás okozta aléltóságából és oly férfiakat ajándékoz meg bizalmával, a kik a függetlenségi zászlót lobogtatják és a nemzet érdekeinek megóvásáért rendületlenül küzdenek, akkor hazánk felett egy új politikai élet kezdődhetik s a tévelygők és ámitók visszaesnek abba a homályba, a melyből mint ördögök kallódtak ki a világosságra.

És akkor a hazai meg lesz mentve.

És akkor a bűn és az árulás meg lehet még büntetve.

Hová fog azonban kiütni a küszöbön álló megfeszített alkotmányos küzdelem vége, az önöknek és istennek a titka. De legyen bár az eredmény akár minő, még egyet ajánlok önök figyelmébe és ez az, hogy Magyarország koronázott királya, szt. István koronájának jó indulata és a magyar nemzet szíve rejtékének őszinte kívánata között is egy választfal áll, s e választfal a közösügyes alapon álló különféle pártok tömkelege és hogy a magyar király és a magyar nemzet nem fogja egymást tisztán megérteni soha addig, míg a korona mellé tanácsosokul miniszterekként nem jutnak oly férfiak, a kik azt az elvet vallják magukénak

melynek győzelemre jutása esetén valóságga leszen Magyarország függetlenségének nagy programja!

Éljen Szalay Imre!

E beszéd után **Csorba Ede** fejtegette nagy tetszés között a mostani pártküzdelmek fontosságát s lelkes, odaadó modorban vázolta a választási jog gyakorlatának jelentőségét, elítélve az ellen-pártok eljárását. Utána **Szalay Károly** ötletekben gazdag s találó aperciákkal teli szónoklatban villanyozta a hallgatóságot. Majd **Németh Ignác** szólalt föl s elítélte különösen azt a hivatalos presiot, a melynek a lengyeltóti kerületből hírért vette, egyuttal néhány alkalomszerű mesével nála szokott szeretetteljes modorban járult a hangulat emeléséhez.

E közben közeledvén az óra, melyben **Szalay Imre** képviselőnek érkeznie kellett, egy indítványra, hogy a nép mindenestől vonuljon elébe, merre a banderium egy része s pár választó-polgár kocikkal már előre kiment, — az egész kolosszusszerű tömeg, élén zászlókkal és zenekarral gyalog megindult a Sárd felől jövő uton a szabadba, hol azonban, alig érve a falu szélére, feltűntek a már visszaérkező lovasok, mögöttük a kocsik s azok egyikében a várva várt képviselő alakja, mely mikor feltűnt, egetrázó háromszoros éljenzés hangzott el.

Igy vonult vissza a menet a gyűlés színhelyére, hol a közönség újra elhelyezkedvén, **Varga József** polgár ekként üdvözölte értelmesen az érkezettét:

Mélyen tisztelt képviselő urunk!

Üdvözlöm önt Csoknya község és egész népe nevében; üdvözlöm nem a butaság, mint ma egy hete községünk pen na vezetője nevezett bennünket, hanem azon polgártársim nevében, kik józan gondolkozásuknál fogva nem hagyták magokat tévutra vezetni.

Üdvözlöm azon polgártársim nevében, kik nem a bélistent imádják, hanem a haza javát és pártunknak győzelmét óhajtják.

Egyszersmind kívánom az Istentől, hogy önt, mélyen tisztelt képviselő urunk, becses családjával tartsa meg jó egészségben a haza javára.

Polgártársim nevében kívánom azt, hogy községünknek és kerületünknek még továbbra is képviselője lehessen!

Az elviharzott éljen után Szalay Imre lépett az emelvényre s megtartotta a következő (gyorsírással felvett) beszédét:

Szalay Imre beszéde.

Tisztelt polgártársak! (Halljuk! Halljuk!)

Nem volt ezuttal szándékom önök közé jönni azért, mert későbbre számítottam egy napot, a mikor itt megjelenek és számot adok képviselői működésemről. De hiszen e beszámolást nem kell valami hosszasan előadnom. Ismerik önök politikámat és ismerik az elveket, melyek politikai működésemet szabályozzák. Küzdöttem következetesen és folyton az ellen a kormány ellen, a mely a nemzet fiait Boszniában lemészároltatta, a boszniai kalandos háborura milliókat megszavaztatott, folyton csinálta az új adósságokat, emelte az adókat és egyre nagyobb terheket rakott a nép vállaira. E terhek, ez adók közül én a mostai kormánynak egyetlenegyét sem szavaztam meg, valamiként mondhatom, hogy pártunk részéről a képviselők egyike sem szavazta meg s én részemről ígérhetem önöknek azt is, hogy életem végeig soha beleegyezésemet nem adom oly teherhez, mely a nép vállára nehezedik és épen a

népet sújtja leginkább, (Helyeslés. Eljen.) Igy küzdöttem a hadmentességi adó ellen is, melyet igazságtalannak tartok, küzdöttem továbbá az új fogyasztási adók ellen, de fájdalom, sikertelenül, mert a kormány keresztülvitte mindazon rossz javaslatokat és majd csak ezután fog még kitűnni, hogy azok mennyire sújtják az országnak anélkül is tulságosan megterhelt adózóit.

Hogy mi volt sorsom azért, mert választóim érdekeit akként véltem leginkább megvédhetni, ha semmitől nem rettegve kimondom mindenben az igazságot, önök már nyilván hallották. A képviselői pálya, t. polgártársak! fontos kötelemekkel jár, hanem ez ut vége bizonytalan és annál bizonytalanabb, mentől inkább megfelel az ember azoknak a kötelemeknek. Elmondom önöknek röviden az esetet, hogyan jártam én is? — Én egy szózatot intéztem az elvtársakhoz, a mely szózatban kifejtettem őszintén politikai programomat és azt szétküldöttem az itteni nyolcz kerületben, hogy olvassák mindenfelé. Nem volt abban semmi rendkívüli dolog, egy helyen azt mondtam benne, hogy szomorú állapot az hazánkban, hogy itt egyfelől a hatalom, a vagyon, másfelől pedig a szegénység büszkesége küzd egymás ellen, (Kiáltások: Igaz! Ugy van!) és mi történt ezért? Belém kötöttek, azt mondták, hogy én egymás ellen lázítom az osztályokat, pörrel fenyegetnek, mert azt mondják, én olyan büntényt követtem ezzel el, a melynek félévi börtön és 2000 frt pénzbírság a büntetése. Én azonban hiszem, hogy a bírák lelkiismeretük szerint fognak itélni és én nekem elégtételt fognak szolgáltatni. (Halljuk! Halljuk!)

Azok között a különféle pártok között, a melyek most a választások küszöbén egymás ellen küzdenek, vannak nagyon furcsák. Ha őszinte programot adna mindenik, akkor nagyon könnyű volna a mi helyzetünk, könnyű volna velük a küzdelem, csak hogy ama pártok nem vallanak határozott színt, hanem változtatják programjukat és meggyőződésüket, pedig a becsületes ember nem változtatja mindig a meggyőződését vagy elvét, mint a köpönyeget. Itt van például ebben a kerületben a másik jelölt. Nekem nem a személy ellen van kifogásom, mert én a személylyel nem törődöm, én mindig csupán az elvet tartom szem előtt. (Eljenzés mindenfelől.) Ha önök előtt az én ellenjelöltem megjelenve őszintén megmondaná, hogy mi az ő elve és meggyőződése, akkor, meg vagyok győződve, nekem nem kellene szólnom semmit, mert eléggé beszélne az helyettem is és önöknek is könnyű volna a választás. Ahelyett azonban mit tesz? Állítja, hogy ő a kormánypárthoz tartozik, a kormányt azonban nem fogja mindenben támogatni, csak oly dolgokban, a melyek a nép érdekével megegyeznek. Igy tesznek ezek, t. polgártársak, mindnyájan. Azt soha egyik se vallja be, hogy voltaképen mit akar. Vagy álljon ki az ellenjelölt ahol és mikor tetszik, adja elő az ő politikáját, én készen vagyok rá, én majd utána beszélek és feleletet adok mindenre, hadd hallják önök tisztán, hogy melyikünk mit akar? (Hangok: Igen ám, ha Jankovich tudna beszélni!) No lássák t. polgártársak, én ettől sem idegenedem,

mert én zsákban macskát nem árulok, az én elveim nem titkok s akárkinek, akár-mikor elmondom szívesen. (Általános, zajos tetszés.)

Itt közbevetőleg föl kell hoznom, hogy amint önök tudják, a pénzügyminiszter csak nemrégiben ki lett tüntetve az aranygyapjas-renddel, ezzel a rendkívül magas érdemrenddel, azokért az érdemekért, a melyeket mint pénzügyminiszter szerzett magának. Gondolható, hogy azok az érdemek nem lehetnek kicsinyek, mikor olyan nagy kitüntetéssel jutalmazták. De vajjon hát miből állanak? Abból állanak, hogy a pénzügyminiszter kitűnően tudja behajtani az adókat, úgy működteti az adóprést és a végrehajtót, hogy meg kell vallani, ilyen mértékben más azt talán nem tudná úgy keresztülvinni. Megkapta tehát az aranygyapjas rendet, mert a népről lenyirta a gyapjut. (Derűtség; tetszés.) Vannak olyan emberek, a kiknél az érdemrend többet ér, mint a lelkiismeret. Én azonban ezt nagyon kárhózasnak és szomorú dolognak tartom. És én nekem egészen más nézetem van az adózási rendszerre vonatkozólag is, mint a pénzügyminiszternek. Szememre is hányják, hogy földosztó és jogfosztogató vagyok. Amennyiben én azt hiszem, hogy mikor egy-egy gazda ma, ha háromszáz forint jövedelme van, adóba elfizet harmincz, sőt negyven forintot is, az pedig, a kinek ötven, sőt száz-ezer forint jövedelme van, igaz, hogy többet fizet, mint az a másik, de még se annyit, amennyit nagy jövedelméhez képest fizethetne, azt én nem tartom helyesnek s én azt akarom, hogy az állam csupán csak azt a jövedelmét adóztassa meg a polgárnak, a melyik fölösleges, vagyis a megélhetéshez nem szükséges, így például, a kinek 300 frt a jövedelme, az ebből alig fizethet el adóba két-három forintot, de kinek százezer forint jövedelme van, az nagyon bátran odaadhat 50.000 frtot adóba, mert még mindig marad neki annyi, amennyiből fényesen megélhet. Ezt hívják, t. polgártársak ugynevezett fokozatos, progressiv-adónak. (Ugy is kellene lennie, ez volna a helyes!) Itt én voltaképen magam érdeke ellen is beszélek, mert hiszen önök tudják, hála istennek, én nem vagyok épen a legszegényebbek közül való, de szívesen fizetem én is a rám eső nagyobb terhet, ha egyszer ez törvénynyé válik, amint hogy törvénynyé váljék, én amellet küzdöttem és küzdeni fogok ezentul is. (Eljenzés.)

Az sem igaz, hogy a mi pártunk politikája nem gyakorlati és hogy amit mi akarunk, nem fogjuk elérni, de még többségre se fogunk vergődni soha. A pártunk, melynek én tagja vagyok, először csak hét tagja volt, később 37 lett, az 1876-iki választásokkor 42-en jutottak a képviselőházba és most 76-an vagyunk. Pedig a mult választáskor csak száz kerületben volt jelöltünk. Most összesen kétszázán lépnek föl ily programmal s ha a választók jól fölismerik érdekeiket, már a jövő országgyűlésre is többséget nyerhetünk.

Egy választó: Alázatosan megkérném, ha kegyeskednék megmondani: mennyi az országos képviselő urak száma?

Szalay Imre: Négyszáznegyvenhat.

Egy választó: No tessék, abban

is hazudott Jankovich, mert többet mondott... (Nagy derűtség).

Szalay Imre: Négy száznegyvenhat van. De ha a többség kilátása felénk mosolyog, gondolhatják önök, hogy az ezen program alapján megválasztottakhoz hamar fognak csatlakozni olyanok, akik mindig, minden kormányt támogatnak, még ha a nihilisták jönnének is Tisza Kálmán helyébe. (Derűtség, zajos hosszas helyeslés). Hiszen épen ezen az úton lehetséges az, hogy a kormány maig is megmaradt helyén, s hozhatott oly káros törvényeket, a minő a hadmentességi, a cukor és petrolium-adó, vagy például a romániai gabna-szerződés. Miből áll ez a szerződés? Abból, hogy a kormány eltűrte azt a vámot, mely a romániai gabonára a magyar határnál ki volt vetve, ha a gabonát ide behozzák. A mióta ezt a vámot eltörölték, a romániai gabona szabadon jöhet be az országba s viszik egyenesen Bécsbe, hol nekünk versenyt csinál és természetesen ott a mi gabonánk ára ennek folytán azonnal leszaladt. (Igaz, ugy van!) Aztán meg ilyen többség mellett lehetséges, hogy a kormány évenként 200.000 forint rendelkezési alapon dúslakodik, ezzel az összeggel számolni nem tartozik senkinek, három év alatt ez több mint félmillió forint. Hova teszik ezt a tömérdek pénzt? A választások adnak rá feleletet, ilyenkor kell az a rendelkezési alap, pedig sokkal jobb volna az ilyen szentségtelen cél helyett az ország szükségseire fordítani, mert a nélkül is oly tömérdek az adó, hogy én magam tizenhétféle terhet fizetek, de sokkal szegényebb polgártársaim is sújtva vannak közönségesen 10—12, sőt 14-féle adó-nemmel.

Szemünkre szokták még lobbantani a polgártársak, a népámitást. Már az előbb mondtam: álljon föl az ellenjelölt, ha tud beszélni, ide velem szembe, és győzzük meg egymást a felől, hogy ki ámitja hát a népet? Én tudom, hogy azt nem teszem, hogy pénzért vásárolok a szavazatot, mert nekem arra való pénzem nincsen, de ha volna, sem adnék rá, mert én efelől nem gondolkozom úgy mint némelyek, akik rosszabbnak tekintik a választót — bocsássanak meg önök, de mást nem mondhatok — rosszabbnak tekintik az ökörnél is, adnak 100 forintot egy voksért. Czimeres ökröt száz forintért se lehet venni, legfeljebb gyöngébb tinót, de némelyek a népet a tinónál is alantabb becülik s ígérnek egy-egy szavazatért négy forintot, no ezért nem lehet egyebet vásárolni, mint legfeljebb egy rozsz — kergebirkát. (Derűtség, zajos helyeslés. Kialtások: Elég nyomorult, a ki eladja magát!)

Befejezem a polgártársak, beszédemet. Előre bocsátottam, hogy hosszas program előadására nincs szükségem. Önök ismernek engem és ismerik elveimet. Büszke voltam és büszke vagyok rá, hogy a kerület képviselőjeként az országgyűlésen megjelenhettem s büszke leszek rá a jövőben is, ha önök bizalma bennem összpontosul. (Viharos, sokszoros éljenzés.) — Ujabb ígéretek nem teszek, de azt ígérem, hogy a mit eddig programul magam előtt tartottam, attól engem a jövőben sem tántorit el soha semmi! — Áldja meg önöket az Isten!

Szalay beszédének befejezése után mint orkán zúgott föl minden oldalról a helyeslés s a jelöltnék szünni nem akaró éljenzése. A zenekar rázendítette s a nép tovább énekelte a Kossuth-indulót. A zajt, számos tetszés nyilatkozat lecsillapodását alig lehetett bevégni. A fölindulás némi alább szállása, után végre fölállott az emelvényre **Szondy János**, derék földmives választó-polgártársunk s Szalay képviselőnek és a megyei központ szónokainak megköszönte a megjelenést következő szép, értelmes beszéddel:

Szondy János: Tisztelt választó közönség! Engedjék meg nekem, hogy mindnyájának nevében megköszönhessem nagyérdemű vezérferfiainknak, bajnokainknak rólunk való megemlékezésüket és fáradozásukat. Miután fejenként nem szólhatunk, én mindnyájunk nevében köszönöm meg tehetségem szerint mind nagyon tisztelt képviselő urunknak, mind pedig ime jelenlévő vezető elvtárs uraknak megjelenésüket. Várva vártuk körünkbe s hogy megjöttek, legmélyebb tisztelettel köszönjük. Adja isten, hogy javunkra és boldogításunkra még sokáig vezérelhessenek minket, és győzedelmeskedhessenek az ellenfeleken, engedje isten, hogy sikeresen haladhassanak elől pártunk zászlajával és gyűjthessenek ezernyi ezer híveket, végül pedig adja isten, hogy a mi szeretve tisztelt képviselő urunk övével együtt éljen még sok boldog éveket, hogy még sokáig működhessenek a haza javára és képviselhessen minket az országgyűlésen: Eljenek vezetőink, éljen Szalay Imre, éljen a balpárt!

E szavak után a jelenlévő választók ismét lelkes éljenzésben törtek ki. Még **Csorba Ede** mondott a megyei központ kiküldöttjei nevében pár köszönő és bucsuszt s lassan lassan megmozdult a zsufolásban levő nagy néptömeg, mire a vendégek folytonos éljenzetése és a zenekar indulója mellett végre a kocsihoz vergődtek, s bucsut mondtak a derék, föllekesült polgárságnak...

E nap után több a lengyeltóti kerület ügye nem lehet kétséges. Szalay megválasztása nemcsak bizonyos, hanem óriási többséggel fog bekövetkezni, ha ugyan nem egyhangulag, mert Jankovichot, mint gyámoltalan figurát, a saját párthívei is nevetik, tollait pedig pártunk szemeláttára dobálják el.

Visszajövet **Hetesen** a menet még megállott s **Szalay** rövid beszédet intézett a várakozó polgársághoz, mely szinte megható jeleit adta a hozzávaló benső ragaszkodásnak és ezzel a csoknyai gyűlés, Szalay diadalutjának első része, véget ért.

Somssich Pál urat Csurgón csakugyan felléptette képviselőjelöltül a habarékkal egyesült kormánypárt. Természetesen a régi mód szerint „akarata ellen.” Ne is féljen ezuttal tisztelt hazánkfia attól, hogy valahogy beeröltetik az országházba. Gondoskodni fog a 48-as párt és a párt megválasztandó jelöltje arról, hogy ilyen erőszak véghez ne vitessék és tisztelt hazánkfiának akarata a „nyugalombau maradás” re-spektáltassék.

A tabi kerületből igen kedvező híreket hallunk. Teljesen megbízható forrásból értesülünk, hogy a kormánypárt eddigi vára, a siomente határozottan a függetlenségi párt felé hajlik és az eddig tiszta jobbpárti községek várva várják ifjabb **Csorba Edének**, a kerület 48-as párti képviselő-jelöltjének körükbe érkezését. Ságváron, Somban, Juthon és N.

Berényben pártunknak már erős támaszai vannak és a jelenségek azon feltevésre jogosítanak bennünket, hogy a kormánypárt úgy megbukik Tabon, mint a hogy a bukást megérdemli azon párt, mely eltűri, hogy egy **Politzer Maxi** tartsa magát fővezérének.

Politzer Maxi az ádándi vásáron toroktátva kiáltozta, hogy ha 10 forint kerül is minden szavazat, azért győzni kell Tabon a kormánypártnak. Jó is lenne ám 10 forint egy szavazatért! Hiszen a múlt választáskor csak 50 krt osztogatott **Politzer Maxi** egy szavazatért és mégis 2700 forintról adta be választás után a kontót. Ily előzmények után aligha kap a Maxi „költségre” felhatalmazást.

A siomenti népet **Politzer Maxi** azzal sem tudja most már pártján megtartani, a mivel eddig ijesztegette őket, hogy az általa közvetített 10%-es kölcsönöket felmondhatja nekik. Tudja azt most már a felvilágosított nép, hogy szerencséjének tartja ma már minden pénzintézet, ha 6—8%-ra biztos helyre kiadhatja a pénzt és így tudja, hogy a **Politzer** által szerzett pénz mindig olcsóbbal cserélheti fel.

Föl is hívjuk a Maxi által szorongatott adósokat, forduljanak szerkesztőségünkhöz és itt utbaigazitjuk őket, ha a megyei pénzintézetek körül kellő tájékozottságuk nem lenne.

NYILVÁNOS PANASZOK.*)

So many megye székvárosában, Kaposvárott a magyar kir. államvasutak indóházának épületén a következő föliratok díszlenek: „Stationhäf” „Warte-Saal” stb. Magyarul egy szó sincsen. Ezen én nagyon megbotránkozom.

EGY UTAZÓ NÉMET.

Szerk. üzenet.

Jád. A levelet megkaptuk, bizonyos oknál fogva azonban csak jövőre használjuk föl.

R-th. M. tanító urnak. Az illető lapokat nem tartjuk. Szíveskedjék a hirdetést és a díjat beküldeni, s közölve lesz.

Kaszinó (Luglyt) Csupán mutatvány volt. Most jegyeztük be.

Töbten (Hejyb) A „többen” senki. Nincs semmi.

LEGUJABB.

A kaposvári kerület pártunkbeli választói ma tartott értekezletükön — mely lapunk zártakor még folyik — vasárnapra tüzték ki a kijelölő gyűlést. Az értekezleten szóba hozatván természetesen a leendő jelölt: **egyetlen név** járt ajkról-ajkra s lapunk zárta előtt az utolsó perczen konstatálhatjuk, hogy a vasárnapi gyűlésen egyhangulag **Németh Ignác polgármestert** fogják jelöltül kikiáltani. Mondjuk tehát egy szívvel-lélekkel: **Eljen Németh Ignác a Kaposvár-kerületi 48-as balpárt képviselőjelöltje!**

* A szerkesztőnek tudnia kell, kitől jönnek, külföldben nem közöltetnek.

Laptulajdonos: SZALAY IMRE.

szerkeszti és kiadja

KRÁTKY JÁNOS.